

25. Raittiuslautakunta

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Lautakunnan kokoonpano v. 1958 oli seuraava: fil. maist. Margit Borg-Sundman, siht. Allan Kaspio sekä hänen tilallaan 10. 9. alkaen toimitsija Mauri Halmela, ins. Felix Kreander, katulähetystyöntekijä Arvid v. Martens, tarkast. Urho Merilinna, hallimest. Antero Saarinen, tal.hoit. Voitto Saarinen, leht. Hilja Vilkema ja past. Martti Voipio. Kaupunginhallituksen edustajana oli rva Hellä Meltti.

Lautakunta valitsi puheenjohtajakseen past. Voipion, varapuheenjohtajakseen hallimest. Saarisen sekä sihteerikseen tarkast. Merilinnan (24. 1. 19 §).

Lautakunta piti 18 kokousta, joiden pöytäkirjojen yhteinen pykäläluku oli 230. Toimistoon saapui 335 kirjettä ja lähetettiin 7 257 lähetystä, joihin sisältyi 7 000 kiertokirjettä ym. joukkolähetystä.

Tärkeimmistä lautakunnan tekemistä päätöksistä mainittakoon: toimiston laatima kertomusvuoden työohjelma hyväksyttiin (24. 1. 23 §); seuraavia asioita koskevat lautakunnan toimiston ehdotukset hyväksyttiin: kertomusvuoden kurssiohjelma (24. 1. 24 §), vierailu-iltakilpailujen järjestäminen erikseen nuorten ja aikuisten järjestöille (24. 1. 26 §), raittiusaiheisen kirjoituskilpailun toimeenpaneminen, 13:n kilpailuun lähetetyn tarinan lunastaminen ja kokoelman painattaminen palkituista ja lunastetuista tarinoista (24. 1. 27 §, 25. 4. 104 §, 10. 6. 142 §), neuvottelu- tai tiedotustilaisuuden järjestäminen (24. 1. 28 §, 25. 2. 63 §, 15. 9. 163 §) sekä Työväen Raittiuspäivän mainonta (21. 3. 73 §);

ohjelmopalvelun määrärahasta päätettiin varata 50 000 mk tilapäisten leikin-, tanssi-, näytelmän- ja askartelunohjaajien palkkaamiseen nuorten raittiusjärjestöjä varten (24. 1. 25 §);

päätettiin myöntää 23 500 mk:n suuruinen määräraha vapaa-ajan viettoa tutkivan komitean menoihin (24. 1. 30 §) ja 80 000 mk ruotsinkielisen toivonliittotyön tukemiseen (21. 2. 54 §);

päätettiin hankkia tai valmistuttaa raittiusaiheisia lyhytelokuvia, rainoja ja rainaheijastin (24. 1. 30 §, 21. 3. 75 §, 11. 4. 89, 90 §, 9. 5. 116 §, 23. 5. 129, 131 §, 10. 6. 140 §, 1. 10. 176 §, 15. 10. 186 §);

kaupungin työllisyystyömaille päätettiin lähettää työmaajuopottelun torjuntaa käsittelevää aineistoa (7. 2. 39 §);

lautakunnan v:n 1957 toimintakertomus hyväksyttiin (25. 4. 98 §);

tehdas-, liike- ym. laitoksille päätettiin lähettää kirjelmä, jossa kehoitettiin välttämään väkijuomien tarjoilua pikkujoulutilaisuuksissa (15. 9. 164 §);

eräitä raittiusjulkaisuja päätettiin hankkia jaettavaksi eri järjestöille, sairaaloihin ym. (26. 11. 212 §, 11. 12. 225 §);

päätettiin suorittaa tutkimus siitä, missä määrin helsinkiläisten nuorisojärjestöjen jäsenten keskuudessa käytetään väkijuomia (11. 12. 223 §).

Esitykset. Lautakunnan kaupunginhallitukselle tekemistä esityksistä mainittakoon mm.: linja-autoasemalla vallitsevien eräiden epäkohtien korjaaminen (7. 2. 41 §); Rautatien Filatelistit -nimisen yhdistyksen avustaminen (11. 4. 88 §); lautakunnan v:n 1959 talousarvioehdotuksen hyväksyminen (23. 5. 126 §); edustajien lähettäminen Porissa järjes-

ettyyn raittiuslautakuntien neuvottelutilaisuuteen (29. 8. 152 §) sekä väkijuomatarjoilun lopettaminen kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa (1. 10. 173 §).

Matkatoimisto Arealle ja Aero Oy:lle esitettiin eräiden alkoholimainosten poistamista näiden toimistohuoneistoista (7. 2. 44 §, 11. 12. 224 §).

Alkoholiliikelle, väkijuomaliikkeen kunnalliselle tarkastajalle ja kaikille anniskeluravintoloille lähetettiin kirje, jossa kiinnitettiin huomiota eräisiin epäkohtiin ravintolapalvelussa sekä hyvien alkoholittomien juomien puuttumiseen anniskeluravintoloista (26. 11. 210 §).

Lausunnot. Lautakunnan kertomusvuonna kaupunginhallitukselle antamiin lausuntoihin sisältyivät mm. seuraavat asiat: yhdistysten ja järjestöjen avustusanomukset (10. 1. 7 §, 7. 2. 40 §, 25. 2. 64 §, 21. 3. 72 §, 25. 4. 101 §, 10. 6. 141 §, 12. 11. 197 §, 26. 11. 211 §); uusien olutmyymälöiden avaaminen (7. 2. 43 §, 23. 5. 127 §); anniskeluoikeuksien myöntäminen (25. 2. 62 §, 11. 4. 86 §, 9. 5. 114 §, 11. 12. 222 §) sekä talousarvion tarkistamiskomitean mietintö (12. 11. 194 §).

Lautakunnan toimiston henkilökunnan kokoonpano oli sama kuin edellisenä vuonna.

Huoneisto. Lautakunnan toimisto sai 22. 1. käyttöönsä uuden tilavamman huoneiston talosta Aleksanterinkatu 46.

Teknillinen välineistö. Toimiston käytössä oli kolme äänielokuvakonetta, magnetonfoni, sanelukone, rainakone, telineellä varustettu elokuvakangas, 66 kaitafilmiä ja 26 rainaa.

Järjestely- ja neuvontatyö. Toimiston virkailijat suorittivat kaupungin raittius- ja muiden järjestöjen tilaisuuksissa yhteensä 363 ohjauskäyntiä. Lautakunnan ja sen virkailijoiden toimesta pidettiin puheita, alustuksia ja esitelmiä kaikkiaan 118.

Vuoden aikana järjestettiin raittius-, nuoris- ja urheilujärjestöille, erikseen nuorille ja aikuisille, vierailuiltakilpailu, johon osallistuneita järjestöjä oli 23. Raittiusaiheiseen kirjoituskilpailuun saapui 70 tarinaa. Näistä palkittiin 5 ja lunastettiin 13, jotka myöhemmin ilmestyivät painettuna kokoelmana. Suomen Opettajain Raittiusliiton raittiuskilpailukirjoitukseen osallistuneet parhaat kirjoittajat saivat erikoispalkintoina yhteensä 281 kirjaa.

Järjestetyistä kursseista mainittakoon: kaksi teknillisten välineiden käyttökurssia, nuorisotyön ohjauskurssi, leikinohjaajakurssi, järjestöteknillinen kurssi sekä viikonloppukursseja erälle nuorisojärjestöille. Kurssien osanottajia oli yhteensä 376.

Järjestöille lähetettiin em. tarinakokoelma ja ohjeita juhlien järjestämisessä. Pyynnöstä lähetettiin myös erilaista ohjelmistoa.

Vuoden aikana pidettiin neljä neuvottelutilaisuutta: 13. 1. kaupungin eri virastojen edustajille, 11. 2. ja 30. 10. kaupungin raittiusjärjestöjen edustajille sekä 27. 3. oppikoulujen raittiusyhdistysten toimihenkilöille.

Ohjelma- ja valistustoiminta. Lautakunta hankki eri oppikouluihin näiden tilauksesta raittiusstutkintoja varten oppikirjoja, joiden rahallinen arvo oli 271 280 mk.

Lautakunnan kustannuksella jaettiin kansakoulujen VI luokan oppilaille näiden oman valinnan mukaan yhteensä 2 696 puolivuosikertaa eri raittiuslehtiä. Keskkoululaisille tilattiin Pohjantähti-nimistä lehteä 850 puolivuosikertaa ja yliopistossa ja muissa korkeakouluissa opiskeleville ylioppilaille 1 000 vuosikertaa Raitis Ylioppilas -nimistä julkaisua. Ylioppilaskokelaille jaettiin keväällä 1 098 Valkolakki-nimistä julkaisua sekä 230 vuosikertaa Hembygden-nimistä lehteä.

Lisäksi levitettiin vankiloihin, joukko-osastoihin, työmaaruokaloihin ja sairaaloihin ym. 540 vuosikertaa eri raittiuslehtiä ja 930 raittiusjärjestöjen julkaisujen joulunumeroita.

Lautakunnan hallussa olevia elokuvakoneita käytettiin vuoden aikana 410 kertaa; elokuvaainauksia oli yhteensä 2 129, joista raittiusfilmejä 964, muita opetusfilmejä 425 ja piirrettyjä filmejä 740. Rainakonetta lainattiin 20 kertaa. Kansantanh- ja näyttämöpukuvastosta tehtiin lainauksia 170 kertaa.

Raittiusviikon ja Työväen raittiuspäivän vietto. Raittiusviikkotoimikunta, jonka työntekijöinä toimivat lautakunnan toimiston virkailijat, järjesti viikon avajaisjuhlan 26. 10. Vanhan Ylioppilastalon juhlasalissa. Raittiusviikkotoimikunnan määrärahoista myönnettiin avustus viiden suomenkielisen ja yhden ruotsinkielisen nuoris juhlan järjestämiseksi eri raittius- ym. järjestöjen toimesta. Lisäksi järjestettiin toimiston saamien tietojen mukaan raittiusviikon aikana koulujen ja seurojen toimesta 73 muuta tilaisuutta, joissa yleisöä oli yhteensä 19 540 henkeä.

Kaupungin sanomalehdille jaettiin pääkirjoitus- ja uutisaineistoa. Kansakoululaisten välityksellä jaettiin koteihin 15 000 kpl lautakunnan toimesta painatettua raittiusviikon ohjelmalehtistä. Lisäksi järjestettiin elokuvamainontaa.

Työväen raittiuspäivää vietettiin 13. 4., jolloin levitettiin 300 mainosta lähinnä työpaikoille, työväentaloille ja esikaupunkialueiden ilmoitustauluille sekä esitettiin em. mainoksen pohjalla laadittua elokuvamainosta elokuvateattereissa kahden viikon ajan.

Tutkimustyö. Kaupunginhallituksen v. 1956 asettaman nuorison vapaa-ajanvietto-komitean suorittamasta tutkimuksesta valmistui eräitä osia kertomusvuoden alkupuolella. Mainitun tutkimuksen pohjalta sekä väkijuomien käytön johdosta vaaravyöhykkeeseen joutuneen nuorison ongelmia käsitelleen neuvottelukokouksen päätösten perusteella järjestettiin kesällä pari neuvottelukokousta, joihin osallistuivat nuorisotyö- ja raittiuslautakuntien, huoltoviraston, lastensuojeluviraston, huoltopoliisin ja Alkoholiliikkeen edustajat ja joissa suunniteltiin tehtäväksi tutkimus juopumuksesta pidätetyksi joutuvien nuorten sosiaalisista oloista, harrastustoiminnasta ym.

Lisäksi ryhdyttiin lautakunnan toimiston toimesta vuoden lopulla suunnittelemaan tutkimusta, jonka tarkoituksena oli selvittää eri nuorisjärjestöjen jäsenten järjestöaktiivisuuden ja väkijuomien käytön suhdetta.

Menot. Kertomusvuoden menoarvioon oli raittiuslautakunnan käytettäväksi merkitty määrärahoja yhteensä 6 770 605 mk, lisämäärärahoja saatiin vuoden aikana 685 990 mk. Kertomusvuoden menot olivat 7 304 663 mk.

Tuloja ei raittiuslautakunnalla kertomusvuonna ollut.
